

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-290

29/03/2019

ქ. თბილისი

შპს „მტკვარი ჰესის“ "საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-11) ახალციხე-ნინოწმინდის საავტომობილო გზის კმ. 20 - კმ. 22 მონაკვეთის (გადატანის პროექტი) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია, შპს „მტკვარი ჰესის“ "საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-11) ახალციხე-ნინოწმინდის საავტომობილო გზის კმ. 20 - კმ. 22 მონაკვეთის (გადატანის) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა, სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე და შესაბამისი მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფებზე განთავსება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ შპს „მტკვარი ჰესის“ მიერ ასპინძის მუნიციპალიტეტის, სოფ. რუსთავის მახლობლად დაგეგმილია საერთაშორისო მნიშვნელობის ს-11 ახალციხე-ნინოწმინდის (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ. 20 - კმ. 22 მონაკვეთის გადატანა. საპროექტო მონაკვეთის სიგრძე შეადგენს 2630 გრძ.მ-ს. გამომდინარე იქიდან, რომ მშენებარე მტკვარი ჰესის კაშხლის მოწყობა, გამოიწვევს მდ. მტკვრის კალაპოტის და მიმდებარე ტერიტორიების გარკვეულ მანძილზე დატბორვას, აუცილებელი გახდა ს-11 ბათუმი-ახალციხე-ნინოწმინდის საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზის გარკვეული მონაკვეთის გადატანა.

საპროექტო გზის განთავსების ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო სამეურნეო ტერიტორიას, რომელზეც შპს „მტკვარი ჰესის“ შესაბამისი ნებართვის საფუძველზე ჩაატარებს სამუშაოებს და მისი ექსპლუატაციაში გაშვების შემდეგ ის გადაეცემა საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტს.

დღეისათვის არსებული მდგომარეობით საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-11) ახალციხე-ნინოწმინდის (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი) საავტომობილო გზის კმ. 20 - კმ. 22 მონაკვეთის მიწის ვაკისი მიუყვება უშუალოდ მდ. მტკვრის ხეობას, მარჯვენა მხრიდან. აღნიშნული გზის მონაკვეთი ექცევა მტკვარი ჰესის დატბორვის ზონაში, შედეგად მონაკვეთის მდებარეობიდან გამომდინარე კაშხლის ექსპლუატაციაში გაშვების შემდეგ გზის უმეტესი ნაწილი დაკარგავს თავის ფუნქციას და გამოუსადეგარი გახდება ავტოსატრანსპორტო საშუალებების მოძრაობისათვის.

ტექნიკური მონაცემების შესაბამისად: საანგარიშო სიჩქარე შეადგენს - 40 კმ/სთ; მიწის ვაკისის სიგანე - 10 მ, მათ შორის: სავალი ნაწილის სიგანე - $2 \times 3,0=6$ მ, გამაგრების ზოლის სიგანე - $2 \times 0,50=1,0$ მ, გვერდულის სიგანე - $2 \times 1,5=3$ მ; მაქსიმალური გრძივი ქანობი - 6,0 %; ჰორიზონტალური მრუდის მინიმალური რადიუსი- 125 მ; ამოზნექილი ვერტიკალური მრუდის მინიმალური რადიუსი - 2500 მ; ჩაზნექილი ვერტიკალური მრუდის მინიმალური რადიუსი - 2000 მ; საგზაო სამოსის ტიპი - კაპიტალური, ასფალტბეტონის საფარით.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი გზის მარშრუტების ალტერნატივებიდან შერჩეულ ალტერნატივას წარმოადგენს მე-4 ალტერნატიული ვარიანტი, რომელიც მაქსიმალურად აცილებულია გეოლოგიურად მოწყვლად ტერიტორიებს, მისი განთავსების ტერიტორია შეძლებისდაგვარად დამოკლებულია, რათა არ მოხდეს ახალი ტერიტორიების ათვისება, აღნიშნული ალტერნატიული მარშრუტი მაქსიმალურად ახლოს არის არსებულ გზასთან, ისე, რომ წყალსაცავის დონე არ იქნება შეხებაში საპროექტი გზასთან.

საპროექტო გზაზე მოძრაობის ორგანიზაციისა და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად გათვალისწინებულია საგზაო ნიშნების მოწყობა და სავალი ნაწილის მონიშვნა, აგრეთვე პროექტში მოცემულია გზის შემოფარგვლის სამუშაოები.

საპროექტო გზაზე მიწის ვაკისის მდგრადობის უზრუნველსაყოფად და სელოური ნაკადების ფაქტორიდან გამომდინარე გათვალისწინებულია რვა ერთეული სწორკუთხა კვეთის რკინაბეტონის მილის მოწყობა (თითქმის ყველა მათგანი განლაგებული იქნება ხევებზე). სწორკუთხა კვეთის მილები წარმოდგენილია მიმღები და გამშვები სათავისებით. გამშვები სათავისის მხარეს გათვალისწინებულია გამორეცხვის საწინააღმდეგო ბერმების მოწყობა გაბიონებით. მილების პარალელურად გზის მარცხენა მხარეს ჭრილის ფარგლებში მოწყობა რკინაბეტონის კიუვეტები. მილის გამშვებ სათავისზე მოსაწყობი კედლების კონსტრუქცია, არსებული გრუნტების ფიზიკურ-მექანიკური თვისებებიდან გამომდინარე იქნება ხიმინჯოვანი ფუნდამენტის სახით.

საპროექტო გზის მშენებლობისთვის ახალი სამშენებლო ბანაკის მოწყობა არ იგეგმება, მშენებლობა წარიდართება მტკვარი ჰესის არსებული სამშენებლო ბანაკიდან (GPS კოორდინატები: X=345344, Y=4607333; X= 345300, Y= 4607245; X= 345309, Y= 4607141; X= 345505, Y= 345505), რომელიც განთავსებულია მტკვარი ჰესის სათავე ნაგებობის მოწყობისთვის, ბანაკის ფარგლებში მოწყობილია შესაბამისი სამშენებლო ინფრასტრუქტურა, მათ შორის: საოფისე და მუშათა საცხოვრებელი სათავსები ბეტონის კვანძი, ინერტული მასალების სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქრო, დამხმარე სახელოსნოები და სხვა. სამშენებლო ბანაკი მოწყობილია 200 ადამიანზე. გზმ ანგარიშის თანახმად გზის მშენებლობისას წარმოქმნილი ფუჭი გრუნტის რაოდენობა ბევრად ნაკლებია ვიდრე მშენებლობისას ყრილების მოსაწყობადაა საჭირო, ასევე გრუნტის სამუდამოდ დასაწყობება არ იგეგმება, ამიტომ პროექტით სანაყაროების მოწყობა არ არის გათვალისწინებული.

საპროექტო გზის მშენებლობის პროცესში წყლის გამოყენება ხდება ძირითადად სამშენებლო ბანაკის ფარგლებში. აღნიშნული სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 60 მ³/სთ წარმადობის ბეტონის კვანძი და 50 მ³/სთ წარმადობის ინერტული მასალების სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქრო. ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს ასევე ერთი 25 მ³/სთ წარმადობის სამსხვრევ დამხარისხებელი საამქრო, მაგრამ ის ფუნქციონირებს მშრალი გამდიდრების მეთოდით და შესაბამისად წყლის გამოყენება არ ხდება. ბეტონის კვანძისთვის დახარჯული წყლის რაოდენობა იქნება - 7,8

მ³/სთ, 10 920 მ³/წელ. ინერტული მასალების სამსხვრევ დამხარისხებელი საამქროს ფუნქციონირებისათვის საჭირო წყლის რაოდენობა იქნება - 125 მ³/სთ, 200 000 მ³/წელ. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებულია მდინარის მარცხენა სანაპიროზე არსებული ჭაბურღილის წყალი. ბანაკის ტერიტორიაზე და ცალკეულ სამშენებლო მოედნებზე მოწყობილია რეზერვუარები, წყლის მარაგის შესაქმნელად. ხანძარსაწინააღმდეგო წყლის მარაგის შექმნის და პერსონალის, ასევე მშრალ ამინდებში გზების და სამშენებლო მოედნების მორწყვის მიზნით საჭირო წყლის რაოდენობა დაახლოებით იქნება 7000-8000 მ³. სულ სამშენებლო ბანაკზე, რომელიც მოემსახურება საპროექტო გზის მშენებლობას საჭირო ტექნიკური წყლის რაოდენობა შეადგენს 218 920 მ³/წელ, ხოლო სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყლის რაოდენობა 2 700 მ³/წელ. საწარმოო ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის მოწყობილია დაახლოებით 1200 მ³ ტევადობის სალექარი. სალექარში გაწმენდილი წყალი, ტუმბოს საშუალებით ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების რაოდენობა შეადგენს 2565 მ³/წელს. ჩამდინარე წყლების გაწმენდის მიზნით დამონტაჟებულია ბიოტალ-3 ტიპის ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა. გაწმენდილი წყლის ჩაშვება ხდება მდ. მტკვარში.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად პროექტის მშენებლობის დაწყებამდე მოსახსნელი იქნება დაახლოებით 500-550 მ³ ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა.

ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ემისიების წარმოქმნას ადგილი ექნება სამშენებლო ბანაკიდან საიდანაც წარმართება ძირითადი სამუშაოები და სადაც განლაგებული იქნება: ბეტონის კვანძი, ცემენტის სილოსები, 2 სამსხვრევ-დამხარისხებელ საამქროს (სველი და მშრალი გამდიდრება) მიმღები ბუნკერები, ინერტული მასალების საწყობები და ლენტური ტრანსპორტიორები. წარმოდგენი გზმ-ს ანგარიშის თანახმად გამომდინარე იქიდან რომ მტკვარი ჰესისთვის ინტენსიური სამუშაოები აღარ წარმართება და სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე არსებული ემისიის წყაროების (მაგალითად ბეტონის კვანძი, სამსხვრევ დამხარისხებელი საამქროები და სხვა) წარმადობების გაზრდა დაგეგმილი არ არის გარემოში მავნე ნივთიერებების ემისიების რაოდენობის ზრდა არ არის მოსალოდნელი.

სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიებზე მოქმედი სამშენებლო ტექნიკის და სამშენებლო ინფრასტრუქტურის ფუნქციონირება დაკავშირებულია ხმაურის გავრცელებასთან და აკუსტიკური ფონის შეცვლასთან, შესაბამისად გზმ-ს ანგარიშში აღწერილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

საპროექტო გზის დერეფანში ფიქსირდება რამდენიმე მეწყრული უბანი. მეწყრული პროცესების გააქტიურება მოსალოდნელია წყალსაცავის შევსების შემდგომ, რაც გამოიწვევს ფერდობების დატენიანებას და მათი ამგები ქანების დასუსტებას. აღნიშნულის პრევენციის მიზნით გზმ-ის ანგარიშის თანახმად დაგეგმილია სხვადასხვა გაბიონების და დამცავი ნაგებობების მოწყობა (გზის ექსპლუატაციის ფაზაზე გეოლოგიური პროცესების გააქტიურების პრევენციის მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა დამცავი ნაგებობების და წყალსარინი სისტემების სწორი ექსპლუატაცია, მეწყრული და გრავიტაციული პროცესების მონიტორინგი). გზმ-ს ანგარიშს თან ერთვის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევა, შესაბამისი დასკვნები და რეკომენდაციები.

გზის საპროექტო მონაკვეთი არ გადაკვეთს მდ. მტკვარს და საკმაოდ მოშორებულია მისგან დაახლოებით 150-200მ-ით, ამიტომ პირდაპირი ზემოქმედება წყლის გარემოზე ნაკლებად სავარაუდოა. გზმ-ს თანახმად მშენებლობის პროცესში განსაკუთრებული

ყურადღება გამახვილდება მშრალ ხეებში მუშაობის დროს, რადგან არ მოხდეს ამ ტერიტორიების დაბინძურება, რაც შემდეგ უაყოფითად იმოქმედებს მდ. მტკვარის ხარისხზე. საპროექტო ტერიტორიის არეალში მრავლად გვხვდება მიწისქვეშა წყლები მათ შორის ზედაპირზე გამოვლინებები. გზმ-ს ანგარიშში გათვალისწინებულია გრუნტის წყლებზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

საპროექტო ტერიტორიის მდებარეობიდან გამომდინარე მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მცენარეულ საფარზე არ არის მოსალოდნელი. მშენებლობის ეტაპზე გარკვეული ზემოქმედება მოსალოდნელია ცხოველთა სამყაროზე. გზმ ანგარიშში აღწერილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად პროექტის მომზადების პროცესში გათვალისწინებულია კაშხლის ზედაპირის გეომეტრიული პარამეტრები და საპროექტო ნიშნულები, დატბორვა-შეტბორვის შედეგად წარმოქმნილი ე.წ. წყლის სარკის ზედაპირის საექსპლუატაციო ნიშნული, წყლის დონის კატასტროფული ნიშნული და სხვა.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, ავარიული სიტუაციების გეგმა, პრევენციული ღონისძიებები, დასკვნები და რეკომენდაციები.

აღნიშნული გზმ-ს ანგარიში განიხილა შესაბამისმა ექსპერტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ბიომრავალფეროვნების, გეოლოგიის, ჰიდროლოგიის; გარემოს დაბინძურების; მიწის რესურსების დაცვის), რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე.

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება შპს „მტკვარი ჰესის“ "საერთაშორისო მნიშვნელობის (ს-11) ახალციხე-ნინოწმინდის საავტომობილო გზის კმ. 20 - კმ. 22 მონაკვეთის (გადატანის პროექტი) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „მტკვარი ჰესი“ ვალდებულია საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ანგარიშში წარმოდგენილი სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, პრევენციული ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. შპს „მტკვარი ჰესმა“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული რეკულტივაციის გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება. სამუშაოს განხორციელება უზრუნველყოს აღნიშნული შეთანხმებული გეგმის შესაბამისად;

5. შპს „მტკვარი ჰესმა“ საავტომობილო გზის მშენებლობის დაწყებამდე სამინისტროსთან შეთანხმოს ნარჩენების მართვის კოდექსისა და საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს N211 ბრძანებით დამტკიცებული მოთხოვნების შესაბამისად შედგენილი ნარჩენების მართვის გეგმა;
6. საავტომობილო გზის მშენებლობის დაწყებამდე შპს „მტკვარი ჰესმა“ უზრუნველყოს წყალსაცავის ქვაბულის მიმდებარე ფერდობებზე არსებული მეწყრული სხეულების დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის და კვლევის შედეგების მიხედვით განსაზღვრული მეწყრული პროცესების სტაბილიზაციის კონკრეტული საინჟინრო გადაწყვეტების, კვლევის შედეგების და შემუშავებული დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის შეთანხმება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან. სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს აღნიშნული შეთანხმების შესაბამისად;
7. ფუჭი ქანების სანაყაროების მოწყობის საჭიროების შემთხვევაში, შპს „მტკვარი ჰესმა“ უზრუნველყოს შესაბამისი პროექტის შესათანხმებლად წარმოდგენა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში;
8. შპს „მტკვარი ჰესი“ ვალდებულია მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე საპროექტო საავტომობილო გზის გასწვრივ არსებულ მეწყერსაშიშ უბანზე უზრუნველყოს მონიტორინგის განხორციელება;
9. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „მტკვარი ჰესს“;
10. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „მტკვარი ჰესის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
11. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ასპინძის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
12. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი